

Nederlands in de basisvorming in Nederland

1 maart 1993

Auteur: Helge Bonset

Volume: 22

Nummer: 4

Pagina's: 3-12

Documenten

- [vonk_jrg22_056.pdf](#)

nederlands in de basis vorming in nederland helga bonnet in nederland wordt dit jaar de basisvorming ingevoerd dat betekent nieuwe kern doelen voor alle vakken ook nedeiiands in dit artikel zet ik uiteen wat de basisvor ming inhoudt wat kamdoelen zijn en welke veranderingen de kerndoelen zouden kunnen betekenen voor het vak nederlands basisvorming gymnasium de examenprogramma s voor die schooltypen blijven ook gehandhaafd na afsluiting van de basisvorming gaat de leerling dus door voor een vbo mavo e nederlandse basisvorming havo atheneum of gymnasium diploma t in grote lijnen het vol ze bevat een kerncurriculum van 15 vakken gende voor alle leerlingen van 12 15 16 jaar daar zijn enkele nieuwe vakken bij techniek ver een algehele verhoging van het zorging informatiekunde voor alle vakken niveau van het funderend onderwijs zijn er wettelijk vastgestelde kwaliteitseisen een versterking van de gemeenschappe per vak in de vorm van kerndoelen lijke culturele basis nodig om verschillen de duur van de basisvorming kan per leer tussen de leerlingen ten gevolge van ling variëren van maximaal twee tot maxi sociaal economische en culturele achter maal vier jaar scholen sluiten zelf de basis grond te verkleinen vorming af met behulp van door de over een verbreiding van het onderwijsaanbod heid ter beschikking gestelde en door het in het licht van technologische en sociaal centraal instituut voor toetsontwikkeling culturele veranderingen cito ontworpen toetsen een vermijding van ongelijkheid van scholen hebben vrijheid met betrekking tot onderwijskansen door vermijding van de classesamenstelling heterogeen of een te vroege studie en beroepskeuze homogeen de verdeling van de lesuren over de vak hoe ziet de basisvorming er in concreto uit ken er is een advies lessentabel maar ze is geen apart schooltype maar wordt geen voorschrift ingevoerd binnen het kader van de be de invulling van 25 vrije ruimte naast staande schooltypen voorbereidend het verplichte werken aan de kerndoelen beroepsonderwijs middelbaar en hoger scholen kunnen daarin extra vakken aan algemeen vormend onderwijs atheneum en bieden en eigenaccenten leggen per vak maart april 1993 nummer 4 22e jaargang inm j kerndoelen het project nederlands kerndoelen cn een eerder stadium eindter in de gemiddeld drie

jaar die de basisvormen genoemd zijn beschrijvingen van wat men moet hebben Nederlands de beschikking kwaliteits-eisen van leerlingen op het gebied over 400 lessen van 50 minuten daarvan kennis inzicht en vaardigheden die de leerling er 300 bestemd om met de leerling school bij haar onderwijsactiviteiten in elk aan de kerndoelen te werken de rest is geval als doelstellingen moet hanteren vrije ruimte bij het werken aan kerndoelen voor de overheid vormen ze een maat horen leerplannen en lesmaterialen die waarmee de kwaliteit van het onderwijs leraren helpen de kerndoelen vorm te geven bepaald en bewaakt wordt voor de school in hun lespraktijk het maken daarvan is de leerling ze richtsnoer bij de inrichting van het taak van het project Nederlands van de onderwijs de kerndoelen zijn bewust glo slo die leerplannen zijn alleen ondersteunend geformuleerd om de school ruimte te geven en niet verplicht Nederland kent bieden voor in en aanvulling immers geen nationaal leerplan en de lesmaterialen die de slo maakt zijn geen schoolboeken net als in Vlaanderen worden de kerndoelen Nederlands die gemaakt door de Educatieve Uitgeverij het zijn voorbeeldmatige uitwerkingen in 1988 zijn voor alle vakken in de basisvormen van delen van het leerplan veelal diegene wat door de overheid eindtermen die in schoolboeken minder uit de verf commissies ingesteld daarvan maakten komen deel uit een lid vanuit het Instituut voor onze belangrijkste recente publicaties zijn leerplanontwikkeling slo tevens secretaris een leerplan Nederlands verbeek en a ris een vanuit het cito een vanuit de lera 1993 en Nederlands in de basisvorming reopleidingen twee leden uit het onder een praktische didactiek bonset en a wijsveld voor Nederlands van en levende 1992 dit jaar nog zullen ook de leerplan talen en een waarnemer namens de leraren en lesmateriaal verschijnen voor de groep Educatieve Uitgeverijen voorzitter vakonderdelen spreken luisteren en fictie was Steven ten Brinke hoogleraar te Utrecht en Nijmegen onder meer in de moedertaal didactiek communicatief taalonderwijs de eindtermencommissie Nederlands stel de op grond van bronnenstudie en onder communicatief taalonderwijs is het type lange discussie 30 eindtermen op ze legde taalonderwijs dat wij nodig achten op die voor aan een representatieve steekproef grond van onze interpretatie van de kern van leraren Nederlands aan lerarenopleidingen doelen Nederlands om met leerlingen die de leerling en aan overige vak en velddeskundi kerndoelen te kunnen bereiken we vergen in grote lijnen bleek haar eindtermen staan eronder onderwijs waarin leerlingen ontwerp geaccepteerd te worden taal in ons geval het Nederlands leren in 1990 moest de commissie herziening gebruiken met verschillende functies in ver eindtermen op last van de overheid de verschillende communicatieve situaties waar werpen voor de diverse vakken meer op bij ze reflecteren op taalgebruik ter verbe een lijn brengen voor Nederlands betekenen toring van hun taalvaardigheid de dat indikking van 30 eindtermen tot 20 kerndoelen zoals de nieuwe benaming luid met taal gebruiken doelen we op de vier de inhoudelijk bleef het oorspronkelijke taalvaardigheden spreken luisteren schrij ontwerp hierbij in grote lijnen gespaard ven en lezen nm 22e jaargang nummer 4 maart april 1993 als functies van taalgebruik onderscheiden weet ik nu wat ik moet doen we er ook vier heb ik tijdens het schrijven van mijn brief de transactionele functie informatie uit mijn doel en publiek voldoende voor ogen wisselen via taal een modelvoorbeeld is gehouden het vragen en geven van informatie aan heb ik actief ge-

noeg deelgenomen aan maatschappelijke instanties zoals het de discussie gemeentehuis of de bibliotheek heb ik voor een duidelijke ordening in de expressieve functie gedachten mijn verhaal gezorgd gevoelens en ervaringen uiten in taal een door te reflecteren op de manier waarop ze modelvoorbeeld is het schrijven van een de lees luister schrijf of spreektaak heb dagboek ben aangepakt en op het resultaat daarvan de conceptualiserende functie vormge doen de leerlingen inzichten op die hun hel ven en uitbreiden van kennis via taal een pen hun prestaties op toekomstige taalmodelvoorbeeld is het ordenen en com ken en daarmee hun taalvaardigheid te bineren van verzamelde informatie ten verbeteren die inzichten kunnen ook voort behoefte van een betoog komen uit het beschouwen van taalgebruik de esthetische functie beleven van een van anderen van medeleerlingen bijvoorbeeld talige wereld van gedachten gevoelens beeld via commentaar leveren op elkaars en ervaringen modelvoorbeeld is het teksten van sprekers van televisie en radio lezen van romans verhalen of gedichten via het bekijken beluisteren en analyseren van videobanden met discussies nieuws bij communicatieve situaties gaat het om uitzendingen vraaggesprekken enzovoort situaties die voor leerlingen van belang zijn of van professionele schrijvers via het lezen met het oog op en analyseren van kranteartikelen reclame hun vervolgstudie bijvoorbeeld werkstuk teksten verhalen enzovoort ken maken informatie mondeling presenten hun toekomstig beroep bijvoorbeeld sollicitatiegesprekken voeren overleggen veranderingen in het onder hun deelname aan de nederlandse cultuur in het nederlandse taalvak bijvoorbeeld kennismaken met schrijvers verhalen en gedichten lezen het nastreven van communicatief taalonderwijs hun toekomstig burgerschap bijvoorbeeld en in combinatie daarmee van de beeld kranteberichten en kranteartikelen kerndoelen voor nederlandse betekent een lezen informatie vragen en geven aan aantal soms flinke veranderingen in het instanties onderwijs in het nederlandse zoals dat nu hun persoonlijke ontwikkeling bijvoorbeeld vaak gegeven wordt hieronder geef ik de beeld creatief schrijven verhalen en voornaamste veranderingen aan gedichten lezen hun deelname aan de lessen bij andere schoolvakken dan nederlandse bijvoorbeeld spreken en luisteren beeld schema's en schoolboekteksten begrijpen de eerste verandering is meer aandacht voor spreken en luisteren leraren reflecteren op taalgebruik wil in de eerste nederlandse doen daar op dit moment relatief plaats zeggen dat de leerlingen hun eigen taalfunctie weinig aan in derde klassen voortgezet taalgebruik beschouwen ze doen dat door onderwijs van alle schooltypen besteden zichzelf vragen daarover te stellen zoals ze bijvoorbeeld naar eigen zeggen niet hoe goed heb ik deze instructie gelezen meer dan gemiddeld 1896 van de tijd aan maart april 1993 nummer 4 22e jaargang vic spreken en luisteren tegen 41 aan lezen sollicitatiegesprek voeren er is geen enkele en schrijven kuhlemeier van den bergh reden waarom het onderwijs in het 1989 toch zijn de meest voorkomende nederlandse aan zulke moeilijke mondelinge communicatieve situaties in studie beroep situaties geen aandacht zou moeten beste en persoonlijk en maatschappelijk leven den en alleen maar aan moeilijke schriftelijk mondelinge situaties niet al die situaties ke in de kerndoelen voor nederlandse is zijn moeilijk voor sprekers en luisteraars deze gedachtengang ook tot uiting maar een aantal zeker wel zoals mondeling gebracht zes van de twintig kerndoelen vragen stellen aan een instan-

tie luisteren hebben betrekking op spreken en luisteren naar leerstof in een les of college of een voorbeelden aan de leerlingen kunnen in situaties met een mem formeel karakter aan een diatooog deelne men met het oog op het geven of verkrijgen van de nodige informatie het weergeven van een eigen mening het overhalm van een gesprekspartner tot handelan kerndoel 1 de leeringen kunnen in de vorm van een korte monoloog voor een bekend publiek een persoonlijke beleving vertellen of een situatie beschaven kemdoel 3 de leerlingen kunnen van een voor hen bestemde uitleg of een voor hen bestemd radio of televisieprogramma een globale samenvatting geven of de belangrijkste elementen ervan vertellen kern-doel 6 wat betekent het bovenstaande in de punt verdedigen over een gegeven le-spraktijk af en toe een luistertekst met situatie bijvoorbeeld je ziet dat een vragen aanbieden en elke leerling elk jaar leerling uit jouw klas opzettelijk bezig een spreekbeurt laten houden is onvol is een fiets te vernielen in de fietsen doende be-langrijker is het dat leerlingen stalling van de school wat doe je ieren hoe ze op een duidelijke manier infor laat ze hierbij ook ingaan op de matie kunnen over-bringen in een tele vraag welke andere reacties er foon gesprek dat ze televisie en radio denkbaar zijn en waarom ze voor nieuws leren volgen dat ze leren hoe ze die reactie niet gekozen hebben anderen iets moeten vertellen of uitleggen geef de leerlingen als huiswerkop dat betekent lessen met bijvoorbeeld de dracht om het jeugdjournaal te bekij volgende inhouden ken en de volgende les een item naar keuze na te vertellen geef een leerling bepaalde informa tie bijvoorbeeld een overzicht met openingstijden en toegangsprijzen van een zwembad en een andere fictie leerling de opdracht om bepaalde inlichtingen in te winnen een tweede ve-randering is meer en vooral andere aandacht voor fictie onderwijs voor laat leerlin- gen na een kwartier het vbo is het besteden van meer aandacht voorbereiding in de les een stand aan fictie waarschijnlijk een grotere veran vc 22e jaargang num- mer 4 maart april 1993 daring dan voor mavo havo of vwo laat de leerlingen drie vragen belangrijker is het besteden op alle school opschrijven die ze graag aan de typen van andere aandacht aan fictie ten hoofdpersoon uit het verhaal willen eer- ste moet fictie als breder worden gezien stellen laat ze uitleggen waarom ze dan alleen verhalen of gedichten ook fictie die vraag willen stellen vormen als televisie- series en strips die voor veel mensen meer tot de verbeelding spre ga van tijd tot tijd met de leerlingen ken maken er deel van uit en moeten dus na welke stukken van een verhaal in de les nederlands aan de orde komen echt gebeurd kunnen zijn en welke kerndoel 17 noemt deze tekstsoorten dan beslist niet waaraan zie je dat ook expliciet ten tweede kiezen wij voor een andere laat de leerlingen verhalen proberen benadering van fictie dan de gebruikelijke te bewerken tot strips dag- boeken doordat leerlingen bij nederlands nu vaak toneelstukjes of televisiestrips de saae vragen moeten beantwoorden bij fic problemen die dat geeft maken hen tie fragmenten wat bedoelt de schrijver in spelenderwijs veel duidelijk over de regel 11 met kan het ze makkelijk ont kenmerken van fictievormen gaan dat fictie geschreven wordt voor hun plezier en bedoeld is om hen mee te nemen naar een wereld waarin meer kan en waarin andere dingen gebeuren dan zij taalbes- chouwing gewend zijn de wereld van de fantasie in plaats van fictie onderwijs te behandelen een derde verandering luidt taalbeschou als tekstverklaren moeten

leraren wingsonderwijs als reflectie op taalgebruik nederlands hun leerlingen leren om met en niet als ontleedonderwijs wat reflecte elkaar over fictie te praten om de relaties op taalgebruik inhoudt heb ik hiervoor tussen fictie en werkelijkheid te zien en om uitgelegd eigen of andermans taalgebruik kenmerken van fictie te herkennen beschouwen en daaruit lering trekken om dit met vrucht te kunnen doen moeten de leerlingen enige kennis over taalgebruik dat betekent lessen met bijvoorbeeld de processen verwerven kerndoelen die dit volgende inhouden aangeven zijn onder andere de leerlingen kunnen onderscheid maken tussen meer en minder formele taalgebruikssituaties en weten welk taalgebruik in deze situaties gehanteerd wordt kerndoel 13 de leerlingen kennen schrijfprocessen en schrijfprocedures zij kunnen vooraf of na afloop van het schrijven aangeven welke keuzes zij maken of gemaakt hebben kerndoel 15 lessen rond deze kerndoelen zouden er als volgt waarom kiezen zij deze voor volgt uit kunnen zien den hoe past dat bij hun doel en publiek hoe formeel of informeel is bespreek met de leerlingen de de situatie woordkeus van mensen die op i radio of televisie aan het woord zijn nieuwslezer discjockey interview laat de leerlingen logboeken bijhouden waarin ze noteren hun voorbeelden maart april 1993 nummer 4 22e jaargang nvin raiding op het schrijven hun ervaringen met woorden benoemen volgens en problemen tijdens het schrijven van den bergh gemiddeld ven en hun herschrijven na het 1596 van de tijd in het derde leerjaar van het ontvangen van commentaar op hun voortgezet onderwijs het betreft hier een tekst bekijk die logboeken regelma vorm van reflectie op het taalsysteem die fig en bespreek ze met de leerlingen vrijwel altijd geheel losstaand onderwezen individueel wordt van het onderwijs in taalgebruik spreken luisteren schrijven en lezen dat dit niet het bovenstaande type lessen komt in de bijdraagt aan de verbetering van de taal huidige praktijk van het onderwijs in het vaardigheid van de leerlingen ligt voor de nederlands waarschijnlijk weinig voor wel hand en is inmiddels door onderzoek ook wordt daarin aandacht besteed aan een herhaaldelijk aangetoond de kerndoelen ander type taalbeschouwingsonderwijs het van nederlands laten hier dan ook terecht onderwijs in zinnen ontleden en in mindere geen ruimte voor op een kerndoel na de leerlingen kennen de regels voor de spelling van de werkwoordsvormen en om deze regels te kunnen toepassen herkennen zij in een zin de persoonsvormen de onderwerpen en de gezegden waarin voltooid deelwoorden voorkomen kerndoel 12 grammatica onderwijs moet zich binnen de taalvaardigheid maar op taalculturele het kader van de kerndoelen dus beperken vorming toch is ze van evident belang tot de in dit kerndoel genoemde grammatische leerlingen moeten leren dat ze in een meer culturele begrippen die bovendien alleen in het talige samenleving leven waarin verschillen verband van het spellingonderwijs aan de de taalvarianten gelijk recht van bestaan orde moeten komen hebben daarbij is het gewenst tenminste in klassen met allochtone leerlingen ook op andere talen dan het nederlands turks taalvariatie arabisch en hun varianten in te gaan een vierde verandering luidt aandacht voor een en ander betekent lessen met bijvoorbeeld onderwijs in taalvariatie kerndoel 14 stelt beeld de volgende inhouden dat leerlingen het onderscheid moeten leren kennen tussen de volgende varianten van laat de leerlingen bandopnamen een taal horen van diverse dialectsprekers de stan-

daardtaal de nationale variant die zorg dat platteland en stad verte als norm wordt beschouwd in het onder genwoordigd zijn laat ze steeds wijs en in officieel en formeel taalgebruik hun eerste reactie opschrijven op de het dialect de variant die voornamelijk volgende vragen waar komt de gebonden is aan een streek of stad spreker vandaan tot welke maat de groepstaal de variant die voornamelijk schappelijke klasse en tot welk gebonden is aan een sociale groep zoals niveau behoort hij welke opleiding jongeren beoefenaars van een bepaald heeft hij gehad wat voor werk doet vak of beroep mannen of vrouwen hij staan zijn stemgeluid en zichzelf in de huidige lespraktijk is er waarschijnlijk je aan bespreek met de leerlingen weinig aandacht voor deze vorm van taal hoe wij taalgebruikers de neiging beschouwing die niet zoals de hiervoor hebben om iemands persoonlijke en genoemde gericht is op de verbetering van sociale achtergrond in te schatten

22e jaargang nummer 4 maart april 1993 naar zijn manier van spreken en taal in gesproken en zo mogelijk welke voor oordelen daarbij een rol ook geschreven vorm spelen som een aantal situaties op bijvoorbeeld massamedia beeld gesprek met een vriend uit leg van de leraar gesprek met een de vijfde verandering is aandacht voor vreemde bezoek aan voetbalsta onderwis met betrekking tot de massamedia telefoneren om inlichtingen die informatie afkomstig van de massamedia sollicitatiegesprek bezoek aan een die is onmiskenbaar van belang voor leerling cafe het nos journaal thuis gen zowel in hun huidige leven als leerling gesprek met een familielid in welke als in hun toekomstige leven als nederlands situaties speelt de standaardtaal burger leerlingen moeten die informatie een belangrijke rol waarom kunnen begrijpen maar vooral ook inzicht krijgen in hoe zulke informatie tot stand laat leerlingen uit de klas die van komt en wat voor effecten ze heeft op huis uit turks of marokkaans lezers luisteraars en kijkers een van de beheersen voorbeelden geven van kerndoelen gaat expliciet in op de massa standaardtaal en dialecten in hun media de leerlingen hebben inzicht in de maatschappelijke rol die de media spelen in de communicatie kenabe116 en in drie andere kerndoelen komen krant radio en televisie expliciet ter sprake zoals het volgende de leerlingen kunnen van een voor hen bestemde uitleg of een voor hen bestemd radio of televisieprogramma een globale samenvatting geven of de belangrijkste elementen ervan vertellen kerndoel 6 een en ander betekent lessen met bijvoorbeeld naar jeugd en volwassenen beeld de volgende inhouden journaal en noteren de verschillen en overeenkomsten ze kunnen daarbij laat enkele beelden van bekende letten op presentatie keuze en televisieprogramma s zien bijvoorbeeld van de onderwerpen beeld beeld het jeugdjournaal of een talk den die ze te zien krijgen de uitleg show welke informatie geven de erbij en de gebruikte woorden ook beelden bij de gesproken tekst kunnen de leerlingen aangeven wat vullen de beelden aan geven de ze goed vinden in het jeugdjournaal beelden een voorbeeld van de en waar ze kritiek op hebben gesproken informatie of hebben woord en beeld helemaal niets met elkaar te maken de leerlingen kijken thuis een aantal maart april 1993 nummer 4 22e jaargang 11w informatievaardigheden poter in dit soort vaardigheden als opslag plaats van geautomatiseerde gegevensbe een zesde verandering is aandacht voor standen database leerlingen zullen in onderwijs in informatievaardigheden het toenemende mate informatievaardigheden gaat hier om

vaardigheden op het gebied nodig hebben om deel te kunnen nemen van informatie verwerven en verwerken die aan de maatschappelijke communicatie als vanouds al een zekere plaats innemen bin studerende of beroepsbeoefenaar maar nen het onderwijs in het nederlands bij ook als gewoon burger kerndoelen die op voorbeeld als het gaat om materiaal verza informatievaardigheden betrekking hebben melen ten behoeve van een spreekbeurt of zijn onder andere een werkstuk nieuw is de rol van de corn de leerlingen kunnen bij het verwerven van informatie gebruik maken van de volgende voor hen geschikte informatiebronnen en systemen vraaggesprekken audio visuele media schriftelijke informatiebronnen geautomatiseerde gegevensbestanden kerndoel 18 de leerlingen kunnen voor het verwerken van informatie zelf een eenvoudig gegevensbestand opzetten kamdoel 19 ze geven aanleiding tot lessen met bijvoor didactiek beeld de volgende inhouden bovenstaande veranderingen hadden alle ga na hoe het geautomatiseerde maal betrekking op de leerstof van het zoekstelsel van de plaatselijke onderwijs in het nederlands waar iets bij openbare bibliotheek werkt en leg kwam reflectie taalvariatie massamedia dat systeem vervolgens uit aan de informatievaardigheden iets afging zins leerlingen neem ze dan mee naar ontleden en woordbenoemen of iets mee de bibliotheek en laat ze daar zelf dan wel ander accent kreeg spreken luiste het systeem verkennen en gerichte ren fictie de laatste verandering waartoe zoekopdrachtjes uitvoeren de kerndoelen nederlands en ons leerplan communicatief taalonderwijs aanleiding laat de leerlingen een papieren kaart geven ligt op het terrein van de didactiek tenbak opzetten die eenvoudige de wijze waarop het onderwijs vorm gege gegevens bevat bijvoorbeeld van ven en aangeboden wordt ze luidt van klasgenoten naam leeftijd adres met een alleen maar produktgerichte didactiek postcode hobby s enzovoort of van naar een proces en produktgerichte didac gelezen boeken schrijvers jaartallen tiek titels onderwerp genres samenvat leraren en schoolboeken nederlands heb ting enzovoort laat ze zo mogelijk in ben vanouds de neiging om zich direct te een later stadium op dezelfde wijze richten op datgene wat de leerlingen uitein een elektronische kaartenbak opzet delijk moeten kunnen bijvoorbeeld een brief ten schrijven of een studieboek lezen maar wie geen idee heeft voor wie en waarom hij k 22e jaargang nummer 4 maart april 1993 schrijft of wat voor soort tekst hij in zijn ieren zetten om de taak te kunnen uitvoe handen heeft kan moeilijk doelgericht en ren het gaat om zaken als je doel en met succes schrijven of lezen te weinig publiek bepalen voordat je je tekst gaat wordt beseft dat leerlingen een aantal stap schrijven je oriënteren op wat voor tekst je pen moeten zetten om tot een goed resul in handen hebt voordat je hem gaat lezen taat te kunnen komen en dat ook deze je voorbereiden op een discussie voordat je stappen onderwezen moeten worden naar die gaat voeren enzovoort de reeks beno onze mening moet het vak nederlands erop digde stappen voor het uitvoeren van een gericht zijn dat leerlingen instrumenten bepaalde taak noemen we het proces zo strategieen in handen krijgen waarmee ze bestaat het leesproces in ons leerplan uit zelfstandig de problemen die taalgebruikssi de volgende deeltaken tuaatiesmet zich meebrengen te lijf kunnen 1 oriënteren op de tekst in ons leerplan hebben wij daartoe de acti 2 de inhoud verkennen viteiten spreken luis- teren schrijven en 3 de informatie begrijpen lezen opgedeeld in deeltaken en tak-

en 4 subjectief taalgebruik herkennen taken corresponderen met wat leerlingen 5 de bedoeling van de schrijver vaststellen moeten kunnen in taalgebruikssituaties een 6 de informatie beoordelen brief schrijven een studieboek lezen een 7 reflecteren op het lezen discussie voeren enzovoort het zijn de producten van het taalgebruik deeltaken ook de kerndoelen nederlands noemen zijn de stappen die de leerlingen moeten expliciet zulke deeltaken zoals de leerlingen kunnen op basis van reacties en suggesties van anderen een eigen tekst herschrijven kerndoel 8 de leerlingen kunnen globaal lezen doelgericht lezen en studerend lezen kerndoel 9 een les die aandacht besteedt aan de eer en vervolgens gesorteerd naar ste stap in het leesproces zal er als volgt tekstsoorten uit kunnen zien ook in de huidige lespraktijk nederlands organiseer een uitgebreide oriëntatie komen deeloefeningen aan bod maar het tie op tekstsoorten laat de leerlin verschil met onze benadering is tweeledig allerlei teksten meenemen en ten eerste blijven die deeloefeningen vaak neem zelf ook het een en ander beperkt tot de terreinen van woordenschat mee een kookboek een tijdschrift zinsbouw en spelling en daarmee tot de een informatiefolder een stencil van informatieoverdracht in engere zin andere een ander schoolvak de televisie deeltaken uit het proces in de sfeer van gids een woordenboek enzovoort oriëntatie afstemming op het publiek of de teksten worden bekeken op reflectie blijven buiten beschouwing uiterlijk beschrijf wat je ziet op ten tweede staan de deeloefeningen vrijwel lezersdoel waarom leest iemand altijd los van hun toepassing in taalge deze tekst op herkomst waar bruikssituaties dus los van de uiteindelijke komt deze tekst vandaan op taken leerlingen krijgen dictees vullen schrijversdoel waarom is deze tekst voorzetsels in zoeken de betekenis van geschreven weetje ook door wie spreekwoorden en gezegden op in het maart april 1993 nummer 4 22e jaargang vt il 4 woordenboek maar de relatie met een brief in het slechtste geval verandert er de schrijven of een krantetekst begrijpen is vol komende jaren in het onderwijs nederlands strekt afwezig vandaar ook dat leerlingen in nederland vrijwel niets in het gunstigste goede cijfers kunnen halen voor hun dic geval zullen leraren heel kritisch staan ten tees en tegelijk brieven vol spelfouten pro opzichte van alle vernieuwingsvoorstellen duceren of omgekeerd en heel selectief zijn in het kiezen voor in ons leerplan hebben wij een ruimere bepaalde vernieuwingen de vernieuwingen opvatting van deeloefeningen dan veel lera die ze zullen kiezen zullen ze dan stapje ren en schoolboeken nederlands op dit voor stapje en stuk voor stuk invoeren als moment en plaatsen we ze in een duidelijk ex leraar geef ik ze daarin groot gelijk als ker relatie tot de talige taken die leerlingen leerplanontwikkelaar neem ik hun uitdaging uiteindelijk moeten uitvoeren graag aan toekomstverwachting helga bonset instituut voor leerplanontwikkeling slo kunnen we nu over een paar jaar in postbus 2041 nederland een totaal vernieuwd onderwijs nl 7500 ca enschede verwachten natuurlijk niet ten eerste staan veel leraren secties en scholen niet te springen om welke vernieuwing dan ook elf jaar afbraakbeleid van de arbeidsvoor waarden in het onderwijs geeft hen daar alle aanleiding toe leraren nederlands zijn gemiddeld nog zwaarder belast dan hun collega s en voor hen zal dit dus nog extra gelden bibliografie ten tweede is de invoering van de kerndoe len in de basisvorming nogal vrijblijvend geregeld scholen kunnen bijvoorbeeld op bonset helga martien de boer

tidde levensbeschouwelijke gronden ontheffing eken nederlands in de basisvorming van kerndoelen aanvragen en deze dan ver een praktische didactiek muiderberg vangen door eigen kerndoelen dick coutinho 1992 ook rond de toetsing ter afsluiting van de kuhlemeier hans huub van den bergh de proefpeiling nederlands basisvorming bestaat nog onduidelijkheid een onderzoek naar de haalbaarheid vooral wat betreft de relatie met de advise ring voor vervolgonderwijs van peilingsonderzoek in het een factor die de vernieuwing begunstigt is voortgezet onderwijs arnhem cito 1989 wel dat in ieder geval voor nederlands veel educatieve uitgevers in hun nieuwe verbeek jan e a een leerplan methoden de uitdaging van de kerndoelen serieus hebben aangenomen echter niet nederlands enschede groningen slo wolters noordhoff 1993 bouw alle uitgevers en het is dus afwachten hoe de diverse marktaandelen zich zullen ont stenen voor de basisvorming wikkelen e1 22e jaargang nummer 4 maart april 1993